ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА 2023 ГОДИНА

ПОТРОШУВАЧКА НА ЛЕКОВИ НА РЕЦЕПТ ОД ЛИСТАТА НА ЛЕКОВИ КОИ ПАЃААТ НА ТОВАР НА ФОНДОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ ВО ПЗУ АПТЕКИТЕ

Скопје, 2024

Вовед

Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија е стратешки купувач на здравствени услуги, во што се сметаат и лековите од Листата на лекови кои паѓаат на товар на Фондот. На примарно ниво на здравствената заштита, осигурениците на Фондот, правото на лек на рецепт на товар на Фондот, го остваруваат преку ПЗУ аптеките, врз основа на пропишан лек на рецепт од избран лекар, согласно законските прописи и договорните одредби од договорот со Фондот.

На обезбедувањето со лекови влијаат повеќе фактори:

- ✓ Бројот, видот и количините на лекови достапни на пазарот во државата, за лекови од Листата на лекови што паѓаат на товар на Фондот,
- Бројот и територијалната распределба на приватните здравствени установи (ординации и аптеки) од Мрежата на здравствени установи кои имаат договор со Фондот,
- Демографската структура на населението/осигурениците во државата,
- Медицинските потреби за лекови на осигурениците,
- Формираните цени на лековите од страна на прозводителите/носителите на одобренијата за ставање лекови во промет, одобрени од Министерството за здравство,
- Надоместоците од Фондот по лек, што се утврдуваат како Референтни цени по INN генеричко име со дозажна форма и јачина на лек, за лековите од Листата на лекови што паѓаат на товар на Фондот,
- Надоместокот од Фондот за услугата што ја вршат ПЗУ аптеките за обезбедување на осигурените лица со лекови на рецепт на товар на Фондот,
- Степенот на примената на добра здравствена и фармацевтска пракса, рационалноста и навиките за работа на кадарот во здравствените установи ПЗУ ординациите и аптеките,
- Други фактори.

Следењето на потрошувачката на лекови од Листата на лекови, Фондот го врши во континуитет, по повеќе параметри како што се:

- Број на реализирани рецепти,
- Износи, со и без ДДВ,
- АТК групи на лекови (до 5-то ниво),

- Градови и региони во Македонија,
- Статистички анализи според АТК/ДДД методологијата на СЗО,
- Други параметри.

Овој извештај е подготвен по извршените анализи врз основа на достапните податоци за реализираните рецепти за лекови на товар на Фондот во 2023 година, добиени од информатичкиот систем на Фондот.
Понатаму во овој извештај се прикажани резулататите од спроведените анализи.

1 - Потрошувачка на лекови на рецепт на товар на ФЗОРСМ

Потрошувачката на лекови на рецепт на товар на Фондот во периодот од 2015 до 2023 година покажува континуиран пораст во бројот на реализирани рецепти, па така оваа година имаме незначително зголемување на бројот на реализирани рецепти од ~1,3%, додека вкупниот фактуриран износ за лекови на товар на Фондот од ПЗУ аптеките е зголемен за 5,46% во споредба со 2022 година (Табела 1 од овој извештај).

Табела 1. Број на реализирани рецепти и износи, 2015- 2023 година

Година	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Број на рецепти(мил)	21,13	22,27	23,09	23,67	24,30	24,55	24,77	25,01	25,30
% на разлика за истиот период претходната година	9,00%	5,42%	3,67%	2,50%	2,69%	1,03%	0,89%	0,97%	1,30%
Вкупен износ (милијарда денари со 5%ДДВ)	2,43	2,63	2,79	2,80	2,82	2,78	2,79	2,83	2,98
% на разлика за истиот период претходната година	7,18%	8,26%	6,09%	0,49%	0,72%	-1,38%	0,21%	1,41%	5,46%

Како што се гледа од Табелата 1, во 2023 година износот за лекови на рецепт е 2,98 милијарди денари за реализирани 25,30 милиони рецепти.
Зголемената потрошувачка на лекови на рецепт на товар на Фондот го следи и светскиот тренд за зголемена консумација/потрошувачка на лекови.

1.2 Потрошувачка на лекови на рецепт според меѓународната АТК класификација на лекови на СЗО

1.2.1 Потрошувачка на лекови по АТК, прво ниво

Табела 2. Број на реализирани рецепти по АТК прво ниво, 2021 – 2023 година

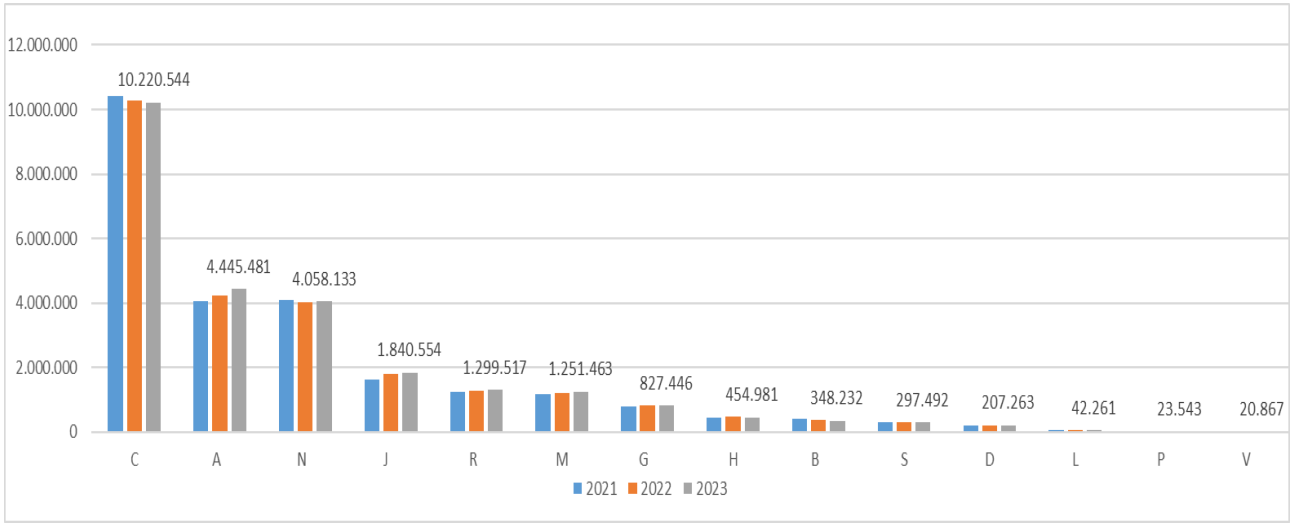
Ред. бр.	АТК група на лекови	2021	2022	2023	Удел 2023	Разлика изразена во % 2023/2022	Разлика изразена во % 2023/2021
1	C - Лекови кои делуваат на срце и крвни садови	10.419.176	10.274.052	10.220.544	40,34%	-0,52%	-1,91%
2	A - Лекови со дејство на дигестивниот тракт и метаболизмот	4.044.200	4.230.918	4.445.481	17,54%	5,07%	9,92%
3	N - Лекови со дејство на ЦНС	4.088.720	4.025.336	4.058.133	16,02%	0,81%	-0,75%
4	J - Антиинфективни лекови за системска употреба	1.614.432	1.787.492	1.840.554	7,26%	2,97%	14,01%
5	R - Лекови за третман на болести на респираторен систем	1.237.699	1.265.617	1.299.517	5,13%	2,68%	4,99%
6	M - Лекови со дејство на коскено мускулен систем	1.161.178	1.205.892	1.251.463	4,94%	3,78%	7,78%
7	G - Лекови кои делуваат на генитоуринарен тракт и полови хормони	796.408	805.387	827.446	3,27%	2,74%	3,90%
8	H - Лекови со дејство на жлездите со внатрешно лачење со исклучок на полови хормони и инсулин	446.364	464.259	454.981	1,80%	-2,00%	1,93%
9	B - Лекови кои делуваат на крвта и крвотворните органи	392.416	370.203	348.232	1,37%	-5,93%	-11,26%
10	S - Лекови кои делуваат на сензорни органи	286.483	294.703	297.492	1,17%	0,95%	3,84%
11	D - Дерамтолошки лекови	204.574	204.696	207.263	0,82%	1,25%	1,31%
12	L - Антинеопластични и имуномодулаторни лекови	43.351	43.646	42.261	0,17%	-3,17%	-2,51%
13	P - Лекови за лекување на инфекции предизвикани со паразити	22.216	22.550	23.543	0,09%	4,40%	5,97%
14	V - Останато	16.758	18.638	20.867	0,08%	11,96%	24,52%
	Вкупно рецепти	24.773.975	25.013.389	25.337.777	100%	1,30%	2,28%

Во Табелата 2 се прикажани бројот на реализирани рецепти за лековите според Анатомско-Терапевтско-Хемиска класификација (АТК) на лекови според СЗО.

По АТК прво ниво на лековите, за периодот 2021-2023 година се забележува континуиран пораст на бројот на реализирани рецепти за лекови на рецепт на товар на ФЗОРСМ во примарна здравствена заштита, освен за лекови од АТК групата С (лекови кои делуваат на срце и крвни садови) каде има намалување од околу 0,52% помалку рецепти во однос на 2022 година, кај лековите од АТК-Н има намалување од 2%, лековите од АТК група В (лекови кои делуваат на крвта и крвотворните

органи) бележат намалување од 5,93%, додека кај антинеопластичните и имуномодулаторни лекови се забележува пад на потрошувачката за реализирани рецепти од околу 3,17% споредено со предходната година.

Графикон 1. Споредба на потрошувачката по АТК групи на лекови по рецепти, 2021-2023

Легенда: *A - Лекови со дејство на дигестивниот тракт и метаболизмот; B - Лекови кои делуваат на крвта и крвотворните органи; C - Лекови кои делуваат на срце и крвни садови; D - Дерамтолошки лекови; G - Лекови кои делуваат на генитоуринарен тракт и полови хормони; H - Лекови со дејство на жлездите со внатрешно лачење со исклучок на полови хормони и инсулин; J - Антиинфективни лекови за системска употреба; L - Антинеопластични и имуномодулаторни лекови; M - Лекови со дејство на коскено; N - Лекови со дејство на ЦНС мускулен систем; P - Лекови за лекување на инфекции предизвикани со паразити; R - Лекови за третман на болести на респираторен систем; S - Лекови кои делуваат на сензорни органи; V – Останато*

Во Графиконот 1 даден е приказ на потрошувачката на лекови на АТК прво ниво во последните три години (2021 – 2023 година) од каде може да се забележи дека најголемиот број рецепти се однесуваат на лекови од АТК групата **C** – лекови за кардиоваскуларниот систем. За оваа група на лекови во последните години се намалува бројот на реализирани рецепти но тие се секогаш први по потрошувачка, што е и светски тренд.

Втора по бројот на реализирани рецепти е групата на лекови со дејство на дигестивниот тракт и метаболизам (АТК група **A**). За оваа група се реализирани 4,44 милиони рецепти и се бележи зголемување од околу 5% во однос на 2022 година.

На трето место според бројот на реализирани рецепти се лековите од АТК групата N - лекови со дејство на ЦНС со 4,05 милиони реализирани рецепти што е за 0.8% повеќе од претходната година.

Лековите од АТС групата **J** – антиинфективни лекови, исто како и во претходните години се на четвртото место според бројот на реализирани рецепти со 1,84 милиони рецепти, а во однос на 2022 година има зголемување на бројот на реализирани рецепти од околу 2,97%.

Табела 3. Број на ДДД/1000осигуреници/ден, АТК прво ниво, 2021–2023

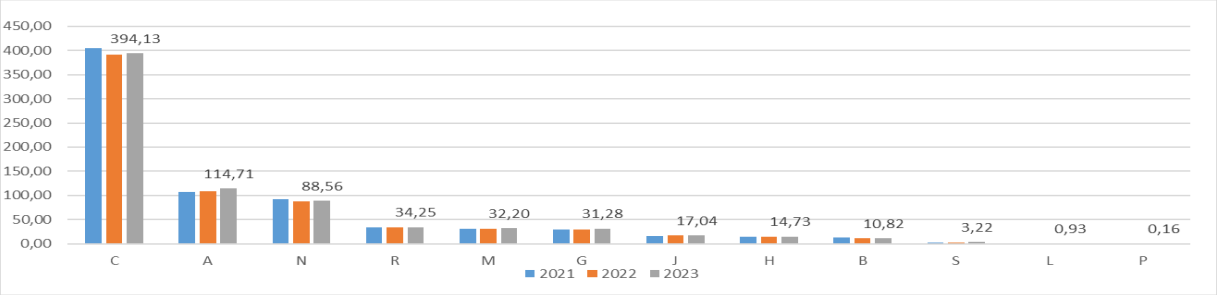
Ред.бр	АТК група на лекови	2021	2022	2023	Удел 2023	Разлика изразена во % 2023/2022	Разлика изразена во % 2023/2021
1	C - Лекови кои делуваат на срце и крвни садови	404,41	391,49	394,13	53,11%	0,67%	-2,54%
2	A - Лекови со дејство на дигестивниот тракт и метаболизмот	106,81	108,63	114,71	15,46%	5,60%	7,40%
3	N - Лекови со дејство на ЦНС	91,41	87,89	88,56	11,93%	0,76%	-3,12%
4	R - Лекови за третман на болести на респираторен систем	33,69	33,68	34,25	4,62%	1,71%	1,66%
5	M - Лекови со дејство на коскено мускулен систем	30,56	30,81	32,20	4,34%	4,51%	5,38%
6	G - Лекови кои делуваат на генитоуринарен тракт и полови хормони	29,59	29,96	31,28	4,22%	4,40%	5,72%
7	J - Антиинфективни лекови за системска употреба	15,49	16,69	17,04	2,30%	2,06%	9,99%
8	H - Лекови со дејство на жлездите со внатрешно лачење со исклучок на полови хормони и инсулин	14,76	14,80	14,73	1,98%	-0,52%	-0,22%
9	B - Лекови кои делуваат на крвта и крвотворните органи	12,39	11,61	10,82	1,46%	-6,77%	-12,65%
10	S - Лекови кои делуваат на сензорни органи	2,92	3,01	3,22	0,43%	6,76%	10,32%
11	L - Антинеопластични и имуномодулаторни лекови	0,99	0,95	0,93	0,13%	-1,69%	-5,62%
12	P - Лекови за лекување на инфекции предизвикани со паразити	0,15	0,15	0,16	0,02%	6,49%	6,32%
13	D - Дерамтолошки лекови	/	/	/			
14	V - Останато	/	/	/			
	Вкупно:	743	730	742	100,00%		

Напомена: Одредени лекови од АТК групите D и S, но и во други случаи, немаат дефинирани дневни дози од СЗО и таквите лекови не се опфатени во овие споредби.

Од Табела 3 се забележува дека во 2023 година најголема потрошувачка пресметано по дневно дефинирани дози (ДДД) на 1000 осигуреници на ден се однесува на лековите од АТК групите: С–лекови за кардиоваскуларни болести, А-лекови со

дејство на дигестивниот тракт и метаболизам, N-лекови со дејство на ЦНС и R-лекови за респираторни болести, исто како и предходните 2022 и 2021 години.

Графикон 2. Потрошувачката на лекови по АТК групи, прво ниво, (ДДД/1000ос./ден), 2021-2023

Легенда: A - Лекови со дејство на дигестивниот тракт и метаболизмот; B - Лекови кои делуваат на крвта и крвотворните органи; C - Лекови кои делуваат на срце и крвни садови; D - Дерамтолошки лекови; G - Лекови кои делуваат на генитоуринарен тракт и полови хормони; H - Лекови со дејство на жлездите со внатрешно лачење со исклучок на полови хормони и инсулин; J - Антиинфективни лекови за системска употреба; L - Антинеопластични и имуномодулаторни лекови; M - Лекови со дејство на коскено; N - Лекови со дејство на ЦНС мускулен систем; P - Лекови за лекување на инфекции предизвикани со паразити; R - Лекови за третман на болести на респираторен систем; S - Лекови кои делуваат на сензорни органи; V – Останато

Од Графикон 2 се гледа дека повеќе од половина на ддд/1000/ осигуреници на ден се однесуваат на лекови за кардиоваскуларните болести.

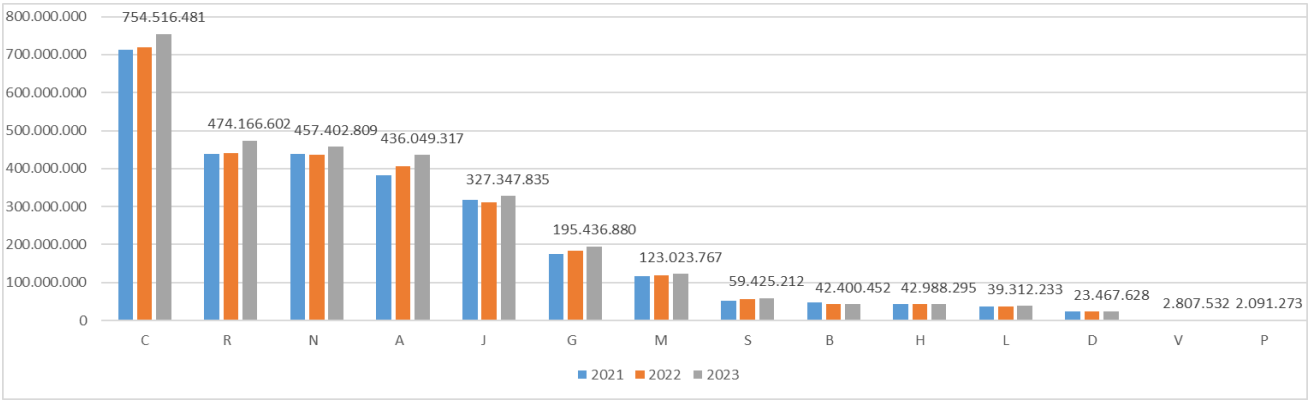
Од Табела 4 се забележува дека во 2023 година најголеми износи се издвоени за лековите од АТК групите: C–лекови за кардиоваскуларни болести, R-лекови за респираторни болести, N-лекови за ЦНС и АТК група А- лекови кои делуваат на дигестивниот тракт и метаболизам, исто како и предходните години.

Во 2023 година, за лековите од АТК С групата се издвоени приближно 754,5 милиони денари што претставува 25,32% од вкупно издвоените средства за лекови за оваа година, за лековите за респираторни болести се издвоени 15,9% од вкупните средства за лекови и се за 7,47% повисоки во однос на преходната година а за околу 8,39% повисоки во однос на 2021 година. За лековите за ЦНС се издвоени 457,4 милиони денари или околу 15,35% од вкупните средства за 2023 година. Вкупно за овие три групи на лекови Фондот потрошил околу 1,6 милијарда денари или 56,5% од буџетот за лекови на рецепт.

Табела 4. Вкупни износи за лекови по АТКгрупи, прво ниво, 2021– 2023 год. (денари)

Ред. бр.	АТК група на лекови	2021	2022	2023	Удел 2023	Разлика изразена во % 2023/2022	Разлика изразена во % 2023/2021
1	C - Лекови кои делуваат на срце и крвни садови	711.810.796	718.685.105	754.516.481	25,32%	4,99%	6,00%
2	R - Лекови за третман на болести на респираторен систем	437.479.430	441.218.724	474.166.602	15,91%	7,47%	8,39%
3	N - Лекови со дејство на ЦНС	439.017.459	435.516.031	457.402.809	15,35%	5,03%	4,19%
4	A - Лекови со дејство на дигестивниот тракт и метаболизмот	383.309.621	405.263.035	436.049.317	14,63%	7,60%	13,76%
5	J - Антиинфективни лекови за системска употреба	317.912.194	312.028.230	327.347.835	10,98%	4,91%	2,97%
6	G - Лекови кои делуваат на генитоуринарен тракт и полови хормони	174.254.361	184.445.701	195.436.880	6,56%	5,96%	12,16%
7	M - Лекови со дејство на коскено мускулен систем	117.342.335	119.450.221	123.023.767	4,13%	2,99%	4,84%
8	S - Лекови кои делуваат на сензорни органи	52.070.288	56.771.028	59.425.212	1,99%	4,68%	14,12%
10	H - Лекови со дејство на жлездите со внатрешно лачење со исклучок на полови хормони и инсулин	42.453.872	43.596.180	42.988.295	1,44%	-1,39%	1,26%
9	B - Лекови кои делуваат на крвта и крвотворните органи	48.182.001	44.438.532	42.400.452	1,42%	-4,59%	-12,00%
11	L - Антинеопластични и имуномодулаторни лекови	35.854.554	37.447.219	39.312.233	1,32%	4,98%	9,64%
12	D - Дерамтолошки лекови	23.250.999	22.989.878	23.467.628	0,79%	2,08%	0,93%
13	V - Останато	2.214.737	2.463.198	2.807.532	0,09%	13,98%	26,77%
14	P - Лекови за лекување на инфекции предизвикани со паразити	1.833.820	1.919.515	2.091.273	0,07%	8,95%	14,04%
	Вкупно:	2.786.986.467	2.826.232.596	2.980.436.315	100,00%	5,46%	6,94%

Графикон 3. Потрошувачката на лекови по АТК групи, прво ниво, по вкупни износи, 2021-2023

***Легенда: A** - Лекови со дејство на дигестивниот тракт и метаболизмот; **B** - Лекови кои делуваат на крвта и крвотворните органи; **C** - Лекови кои делуваат на срце и крвни садови; **D** - Дерамтолошки лекови; **G** - Лекови кои делуваат на генитоуринарен тракт и полови хормони; **H** - Лекови со дејство на жлездите со внатрешно лачење со исклучок на полови хормони и инсулин; **J** - Антиинфективни лекови за системска употреба; **L** - Антинеопластични и имуномодулаторни лекови; **M** - Лекови со дејство на коскено; **N** - Лекови со дејство на ЦНС мускулен систем; **P** - Лекови за лекување на инфекции предизвикани со паразити; **R** - Лекови за третман на болести на респираторен систем; **S** - Лекови кои делуваат на сензорни органи; **V** – Останато*

2.2.2 Потрошувачка на лекови по АТК трето ниво

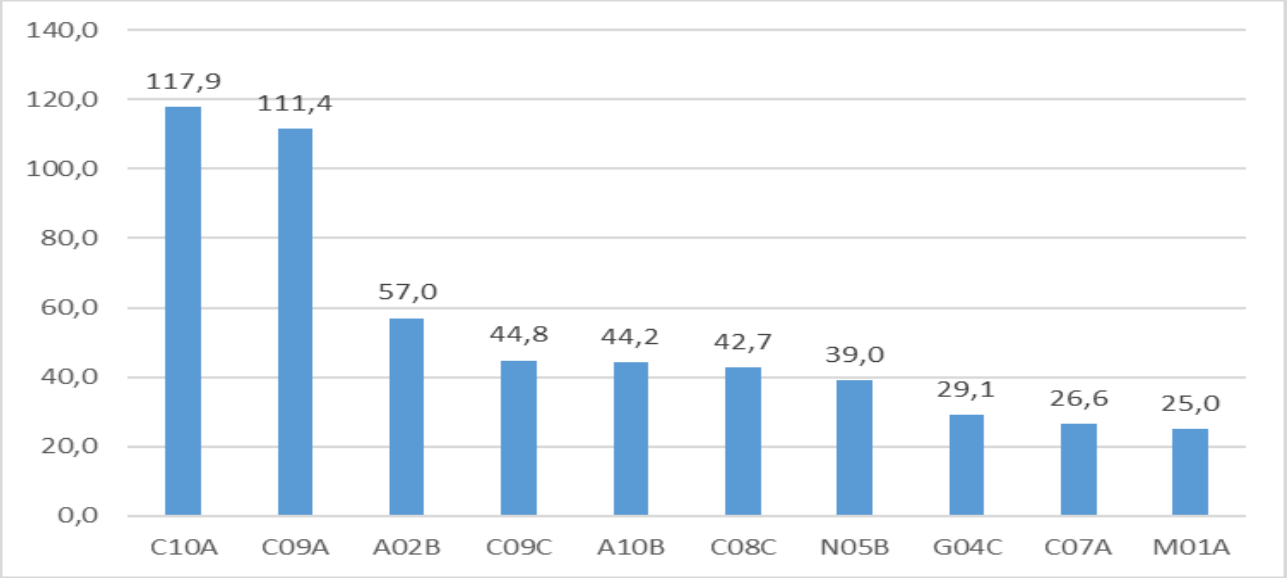
Според АТК подгрупи на трето ниво, исто како и претходните години, најпотрошувани лекови по број на рецепти се АЦЕ инхибиторите (Инхибитори на ангиотензин конвертирачкиот ензим, АТК код С09А) кои опфаќаат околу 10,5% од вкупниот број на реализирани рецепти, втори се анксиолитиците со околу 9,4% а лековите кои ја намалуваат гликозата во крвта учествуваат со 8,4% во вкупниот број на реализирани рецепти. Десетте најпотрошувани лекови по АТК трето ниво опфаќаат околу 64% од реализираните рецепти за 2023 година (Табела 5).

Табела 5. Топ -10 лекови по број на реализирани рецепти по АТК трето ниво и удели, 2023

Реден број	АТК III ниво	Број на рецепти 2023	Удел во вкупниот број на рецепти (%)
1	C09A-Агенси кои делуваат на ренин -ангиотензин системот	2.659.796	10,50%
2	N05B-анксиолитици	2.387.194	9,42%
3	A10B-лекови кои ја намалуваат гликозата во крвта	2.135.284	8,43%
4	A02B-лекови за пептичен улкус и гастроезофагеален рефлукс	1.920.027	7,58%
5	C07A-бета блокатори	1.855.024	7,32%
6	C10A-агенси за модификација на липиди	1.798.154	7,10%
7	M01A-нестероидни антиинфламаторн и антиревматици	1.064.706	4,20%
8	C09C-блокатори на ангиотензин II рецептори	875.361	3,45%
9	J01C-бета- лактамски антибактерици, пеницилини	825.528	3,26%
10	C08C-селективни блокатори на калциумови канали	762.697	3,01%
	Вкупно АТЦ трето ниво -Топ 10	16.283.771	64,27%
	Вкупно АТЦ трето ниво -останати лекови	9.054.006	35,73%
	Вкупно	25.337.777	100,00%

Во графикон 4 прикажани се топ 10 групи на лекови по АТК трето ниво за 2023 година, каде се гледа дека во топ три најпотрошувани групи на лекови по ДДД/1000 осигуреници на ден се C10A-агенси за модификација на липиди; C09A-Агенси кои делуваат на ренин -ангиотензин системот; A02B-лекови за пептичен улкус и гастроезофагеален рефлукс.

Графикон 4. Топ 10 лекови по АТК трето ниво (ДДД/1000осигуреници/ден) за 2023 година

***C10A**-агенси за модификација на липиди; **C09A**-Агенси кои делуваат на ренин -ангиотензин системот; **A02B**-лекови за пептичен улкус и гастроезофагеален рефлукс; **C09C**-блокатори на ангиотензин II рецептори; **A10B**-лекови кои ја намалуваат гликозата во крвта; **C08C**- Селективни блокатори на калциумови канали[i]; **N05B**-анксиолитици; **G04C**-лекови за бенингна хипертрофија на простата; **C07A**-бета блокатори; **M01A**-нестероидни антиинфламаторн и антиревматици;*

Според вкупните фактурирани износи, најмногу средства се одвоени за лековите кои го намалуваат нивото на серумските липиди (C10A) со околу 10,7% од вкупниот износ за лекови фактурирани од ПЗУ аптеките. На второ место се наоѓаат адренергици, инхалатори со над 8.7% во вкупниот износ а на трето место се наоѓаат лековите кои ја намалуваат гликозата во крвта со околу 5,7 % од вкупниот износ за лекови на рецепт. Првите топ десет лекови по АТК трето ниво учествуваат со околу 55% во вкупниот износ на товар на ФЗОРСМ (Табела 6).

Табела 6. Топ 10 лекови по АТК трето ниво по износи (денари) за 2023 година

Реден број	АТК III ниво	Вкупен износ 2023	Удел во вкупниот број на рецепти (%)
1	C10A-агенси за модификација на липиди	319.973.350	10,74%
2	R03A - адренергици, инхалатори	261.471.244	8,77%
3	A10B-лекови кои ја намалуваат гликозата во крвта	172.087.073	5,77%
4	G04C-лекови за бенигна хипертрофија	158.336.859	5,31%
5	A02B-лекови за пептичен улкус и гастроезофагеален рефлукс	155.352.404	5,21%
6	C09C-блокатори на ангиотензин II рецептори	125.885.464	4,22%
7	J01C-бета- лактамски антибактерици, пеницилини	122.691.353	4,12%
8	J01D- други бета лактамски антибактерици	121.851.488	4,09%
9	R03B- други лекови за обструктивни болести на дишни патишта, инхалатори	119.876.115	4,02%
10	C07A-бета блокатори	99.833.680	3,35%
	Вкупно АТЦ трето ниво -Топ 10	1.657.359.030	55,61%
	Вкупно АТЦ трето ниво -останати лекови	1.323.077.285	44,39%
	Вкупно	2.980.436.315	100,00%

2.2.3 Потрошувачка на лекови по АТК петто ниво

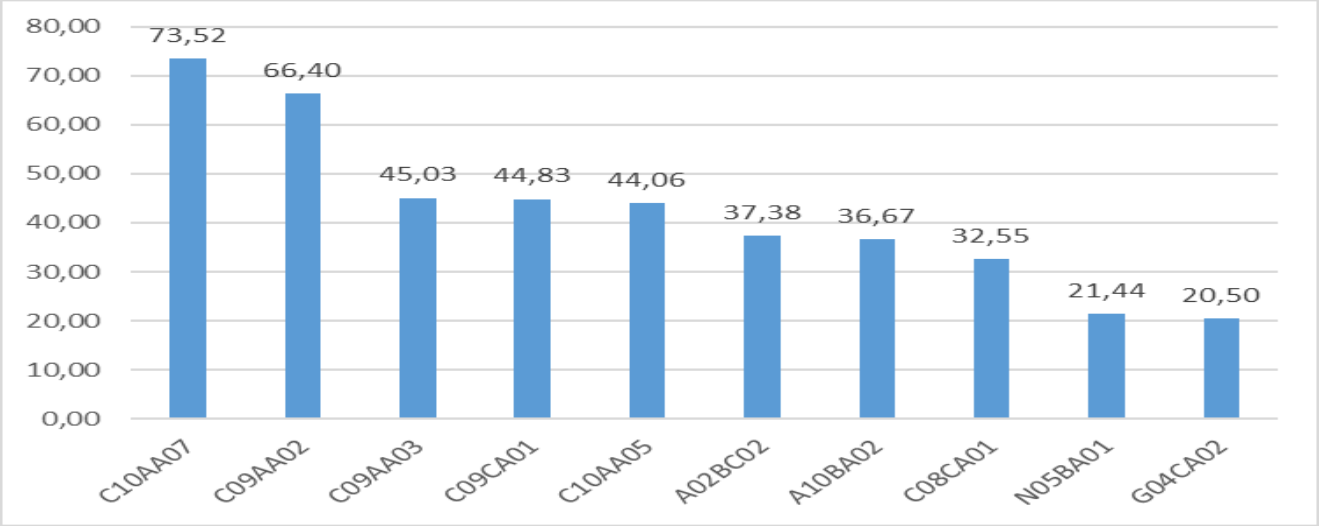
Во 2023 година најкористен лек според бројот на реализирани рецепти е лекот Metformin. Овој лек спаѓа во групата лекови кои ја намалуваат гликозата во крвта. Овој лек учествува со 7,4% од вкупниот број на реализирани рецепти за 2023 година. Втор најпотрошуван лек е Enalapril, кој спаѓа во групата кардиолошки лекови кои делуваат на ренин-ангиотензин системот наменет за терапија на покачен крвен притисок со 6,72% од вкуниот број на реализирани рецепти. Лекот со генеричко име

Diazepam е на трето место според потрошувачата на лекови и опфаќа 5,3 % од вкупно реализираните рецепти. Десетте најпотрошувани генерики на АТК петто ниво опфаќаат 46% од вкупниот број на реализирани рецепти (Табела 7).

Табела 7. Топ -10 лекови по број на реализирани рецепти по АТК петто ниво и удели за број рецепти, 2023 година

Ред.бр	АТК V ниво	Генеричко име	Број на рецепти	Удел во вкупнио
1	A10BA02	METFORMIN	1.880.802	7,42%
2	C09AA02	ENALAPRIL	1.702.782	6,72%
3	N05BA01	DIAZEPAM	1.345.509	5,31%
4	C07AB07	BISOPROLOL	1.187.432	4,69%
5	A02BC02	PANTOPRAZOLE	1.182.300	4,67%
6	C09AA03	LISINOPRIL	957.014	3,78%
7	C10AA07	ROSUVASTATIN	947.597	3,74%
8	C09CA01	LOSARTAN	875.361	3,45%
9	C10AA05	ATORVASTATIN	837.555	3,31%
10	C03CA01	FUROSEMID	751.075	2,96%
		Вкупно АТЦ-петто ниво- Топ 10	11.667.427	46,05%
		Вкупно АТЦ-петто ниво- останати лекови	13.670.350	53,95%
		Вкупно	25.337.777	

Графикон 5. Топ 10 лекови по ДДД/1000 осигуреници/ден, 2023 година

***Легенда:** **C10AA07**-Rosuvastatin: **C09AA02**-Enalapril; **C09AA03**-Lisinopril; **C09CA01**-Losartan; **C10AA05**-Atorvastatin; **A02BC02**-Pantoprazole; **A10BA02**-Metformin; **C08CA01**- Amlodipine; **N05BA01**-Diazepam; **G04CA02**- Tamsulosin.*

Според вкупните фактурирани износи на првата позиција се наоѓа лекот од групата на кардиолошки лекови што го намалуваат нивото на серумски липиди Rosuvastatin. На овој лек отпаѓа 6,6 % од вкупниот фактуриран износ за лекови на рецепт во 2023 година. Генеричките лекови Metformin и Formoterol+Beclometasone се наоѓаат на второ односно трето место по износите што се издвоени за овие лекови во 2023 година (Табела 8) .

Табела 8. Топ 10 лекови по потрошувачка според фактурирани износи, 2023 година

Ред.бр	АТК V ниво	Генеричко име	Вкупен износ	Удел во вкупнио
1	C10AA07	ROSUVASTATIN	199.528.834	6,69%
2	A10BA02	METFORMIN	133.598.861	4,48%
3	R03AK07	FORMOTEROL+BECLOMETASONE	127.267.206	4,27%
4	C09CA01	LOSARTAN	125.885.464	4,22%
5	C10AA05	ATORVASTATIN	119.521.694	4,01%
6	A02BC02	PANTOPRAZOLE	104.912.397	3,52%
7	J01CR02	AMOXICILLIN + CLAVULANIC ACID	97.570.747	3,27%
8	J01DD08	CEFIXIME	89.940.294	3,02%
9	G04CA02	TAMSULOSIN	85.548.412	2,87%
10	R03AK06	SALMETEROL + FLUTICASONE	75.599.218	2,54%
		Вкупно АТЦ-петто ниво- Топ 10	1.159.373.126	38,90%
		Вкупно АТЦ-петто ниво- останати лекови	1.821.063.189	61,10%
		Вкупно	2.980.436.315	

2.3 Потрошувачка на лекови на рецепт по подрачни служби на Фондот

Во 2023 година се бележи зголемување на бројот на реализирани рецепти во однос на 2022 година во 26 подрачна служба на Фондот. Најголем раст на бројот на реализирани рецепти во споредба со предходната 2022 година се бележи во ПС Валандово со околу 9,2% а најголем пад во бројот на реализирани рецепти се јавува во ПС Крушево со скоро 0,5 % помал број на реализирани рецепти во однос на 2022 година. Во Табелата 9 е даден преглед на бројот на реализирани рецепти за лекови по подрачни служби на Фондот и споредба на просечниот број на рецепти по осигуреник за 2021, 2022 и 2023 година.

Табела 9. Потрошувачка на лекови во ПЗЗ по подрачни служби на Фондот, 2021-2023 година

Ред. Бр.	ФЗО Подрачна служба	Број на рецепти 2021	Број на рецепти 2022	Број на рецепти 2023	Удел во вкупен број на рецепти 2023	Разлика 2023/2022 (%)	Просечен број на рецепти по осигуреник 2021	Просечен број на рецепти по осигуреник 2022	Просечен број на рецепти по осигуреник 2023
1	Берово	304.355	309.506	315.846	1,2%	2,0%	21,92	21,51	22,20
2	Битола	1.432.496	1.467.742	1.473.818	5,8%	0,4%	15,90	15,78	15,94
3	Брод	82.875	103.929	110.238	0,4%	6,1%	11,74	14,11	15,20
4	Валандово	191.171	160.823	175.588	0,7%	9,2%	20,41	16,26	18,00
5	Велес	835.375	837.795	854.658	3,4%	2,0%	15,16	14,78	15,09
6	Виница	228.987	230.234	232.403	0,9%	0,9%	15,65	15,13	15,50
7	Гевгелија	561.593	580.899	590.120	2,3%	1,6%	19,42	19,53	20,14
8	Гостивар	915.703	973.448	990.096	3,9%	1,7%	10,68	11,10	11,24
9	Дебар	211.586	209.102	214.073	0,8%	2,4%	10,35	9,98	10,16
10	Делчево	391.719	391.884	392.284	1,5%	0,1%	19,98	19,36	19,64
11	Демир Хисар	109.865	114.557	114.861	0,5%	0,3%	17,86	18,12	18,22
12	Кавадарци	596.967	599.983	611.576	2,4%	1,9%	14,35	14,00	14,34
13	Кичево	671.463	642.046	641.831	2,5%	0,0%	16,11	15,08	15,05
14	Кочани	631.183	633.063	636.010	2,5%	0,5%	17,18	16,82	17,08
15	Кратово	108.032	106.021	108.710	0,4%	2,5%	16,39	15,66	16,02
16	Крива Паланка	283.710	290.601	298.103	1,2%	2,6%	14,84	14,63	15,02
17	Крушево	71.247	68.923	68.610	0,3%	-0,5%	8,54	8,01	7,99
18	Куманово	1.541.265	1.557.500	1.580.363	6,2%	1,5%	13,07	12,78	12,90
19	Неготино	362.951	371.243	371.629	1,5%	0,1%	19,96	19,46	19,40
20	Охрид	926.609	929.228	927.395	3,7%	-0,2%	17,49	16,70	16,68
21	Прилеп	1.281.310	1.290.061	1.303.195	5,1%	1,0%	15,89	15,55	15,93
22	Пробиштип	194.208	199.702	207.137	0,8%	3,7%	15,86	15,72	16,38
23	Радовиш	266.234	268.886	276.027	1,1%	2,7%	10,44	10,33	10,73
24	Ресен	246.292	246.914	248.620	1,0%	0,7%	16,53	15,99	15,93
25	Свети Николе	216.207	228.975	232.936	0,9%	1,7%	14,20	14,16	14,69
26	Скопје	7.722.067	7.761.499	7.853.624	31,0%	1,2%	12,61	12,34	12,41
27	Струга	729.038	741.111	739.879	2,9%	-0,2%	14,26	14,11	14,09
28	Струмица	1.216.032	1.204.001	1.225.244	4,8%	1,8%	15,36	14,97	15,20
29	Тетово	1.756.019	1.784.421	1.830.770	7,2%	2,6%	10,49	10,40	10,63
30	Штип	687.416	709.292	712.133	2,8%	0,4%	13,89	13,89	14,15
	Вкупно	24.773.975	25.013.389	25.337.777			13,74	13,49	13,66

Во следната Табела 10 дадена е споредбата на вкупните износи по подрачни служби како и просечните износи по осигуреник за 2021, 2022 и 2023 година. Од оваа табела може да се види дека најголем удел во износот издвоен за рецепти се бележи во ПС Скопје, ПС Тетово и ПС Куманово.

Табела 10. Потрошувачка на лекови на рецепт по подрачни служби на Фондот, по износи, 2021-2023година

Реден број	ФЗО Подрачна служба	Вкупен износ (денари) 2021	Вкупен износ (денари) 2022	Вкупен износ (денари) 2023	Удел во вкупниот износ за 2023	Разлика 2023/2022 година (%)	Просечен износ на лекови на рецепт по осигуреник (денари) 2021	Просечен износ на лекови на рецепт по осигуреник (денари) 2022	Просечен износ на лекови на рецепт по осигуреник (денари) 2023
1	Берово	30.550.464	31.166.603	32.891.329	1,1%	5,5%	2.199,93	2.166,30	2.311,57
2	Битола	149.558.058	155.046.653	162.797.053	5,5%	5,0%	1.659,75	1.666,94	1.760,35
3	Брод	7.965.275	10.397.591	11.596.533	0,4%	11,5%	1.128,07	1.411,37	1.598,64
4	Валандово	18.226.184	15.659.429	17.921.055	0,6%	14,4%	1.945,79	1.583,52	1.837,49
5	Велес	90.749.410	91.470.763	96.812.869	3,2%	5,8%	1.646,88	1.613,58	1.709,51
6	Виница	23.653.649	23.840.704	25.065.069	0,8%	5,1%	1.616,24	1.567,02	1.671,90
7	Гевгелија	55.775.055	58.471.228	62.103.459	2,1%	6,2%	1.928,33	1.965,88	2.118,99
8	Гостивар	113.547.270	119.594.374	126.561.690	4,2%	5,8%	1.324,83	1.364,22	1.436,62
9	Дебар	23.792.617	23.789.685	25.378.409	0,9%	6,7%	1.163,40	1.135,76	1.204,08
10	Делчево	37.987.782	38.641.096	40.064.130	1,3%	3,7%	1.937,95	1.908,58	2.006,01
11	Демир Хисар	10.137.793	10.525.821	10.783.864	0,4%	2,5%	1.647,62	1.664,69	1.710,91
12	Кавадарци	72.739.737	72.389.463	78.033.233	2,6%	7,8%	1.748,34	1.688,54	1.830,13
13	Кичево	74.308.422	71.259.413	74.726.779	2,5%	4,9%	1.783,13	1.673,74	1.751,76
14	Кочани	69.218.361	69.670.887	72.195.708	2,4%	3,6%	1.883,85	1.851,52	1.939,34
15	Кратово	11.323.602	11.308.492	11.872.794	0,4%	5,0%	1.718,04	1.670,14	1.749,86
16	Крива Паланка	31.028.382	31.495.804	33.615.145	1,1%	6,7%	1.622,57	1.586,13	1.693,97
17	Крушево	7.953.590	7.997.059	8.395.288	0,3%	5,0%	953,67	929,03	977,79
18	Куманово	180.149.954	181.028.445	188.759.737	6,3%	4,3%	1.527,65	1.485,65	1.541,05
19	Неготино	36.607.757	37.757.368	39.712.046	1,3%	5,2%	2.012,74	1.979,62	2.073,30
20	Охрид	104.804.153	108.081.854	113.864.621	3,8%	5,4%	1.978,44	1.942,35	2.048,48
21	Прилеп	141.065.089	143.533.473	150.229.918	5,0%	4,7%	1.749,08	1.730,22	1.835,95
22	Пробиштип	19.733.655	20.492.503	22.597.969	0,8%	10,3%	1.611,44	1.612,82	1.786,68
23	Радовиш	32.723.840	33.760.303	36.599.736	1,2%	8,4%	1.283,09	1.296,98	1.423,39
24	Ресен	25.280.817	25.391.584	26.369.413	0,9%	3,9%	1.696,47	1.644,53	1.690,02
25	Свети Николе	24.167.031	26.124.069	28.236.383	0,9%	8,1%	1.587,33	1.615,79	1.780,24
26	Скопје	903.059.197	910.277.430	959.473.713	32,2%	5,4%	1.474,12	1.446,89	1.515,70
27	Струга	81.095.543	83.429.908	87.222.483	2,9%	4,5%	1.586,50	1.588,72	1.661,60
28	Струмица	130.527.050	129.013.847	136.351.845	4,6%	5,7%	1.648,19	1.604,13	1.691,35
29	Тетово	198.983.807	199.931.998	211.716.695	7,1%	5,9%	1.188,56	1.164,98	1.229,10
30	Штип	80.272.923	84.684.748	88.487.351	3,0%	4,5%	1.621,51	1.658,50	1.758,21
	Вкупно	2.786.986.467	2.826.232.596	2.980.436.315			1546,153	1524,0636	1606,33

Просечно во 2023 година се реализирани 13,66 рецепти по осигуреник, додека фактурираниот износ просечно по осигуреник за истиот период изнесува 1.606,33 денари.

2.4 Потрошувачка на лекови од групата на антибиотици и анксиолитици

Со цел рационално пропишување и употреба на лековите, особено за лековите од групата на антибиотици и анксиолитици, Фондот за здравствено осигурување преку Правилникот за начинот на плаќање на здравствените услуги во примарна здравствена заштита воведе превентивни мерки и активности со цел за унапредување на здравствената состојба, спречување, сузбивање и рано откривање на болести и други нарушувања на здравјето, кои се вршат од страна на избраниот лекар. Здравствените установи за постигнување на превентивните мерки и активности (цели) изготвуваат план на активности. Фондот воведе контролни механизми за избраните лекари преку пресметки врзани за нивните цели.

Заради тоа како дел од анализите за потрошувачката на лекови на товар на Фондот посебно внимание се одвојува на анализа на потрошувачката на лекови од групата на антибиотици и анксиолитици.

Во Табелата 11 даден е преглед на потрошувачка на лекови на товар на Фондот по број на реализирани рецепти за групата на антибиотици и анксиолитици за период од 2021 до 2023 година.

Табела 11. Реализирани рецепти за антибиотици и анксиолитици, 2021-2023 година

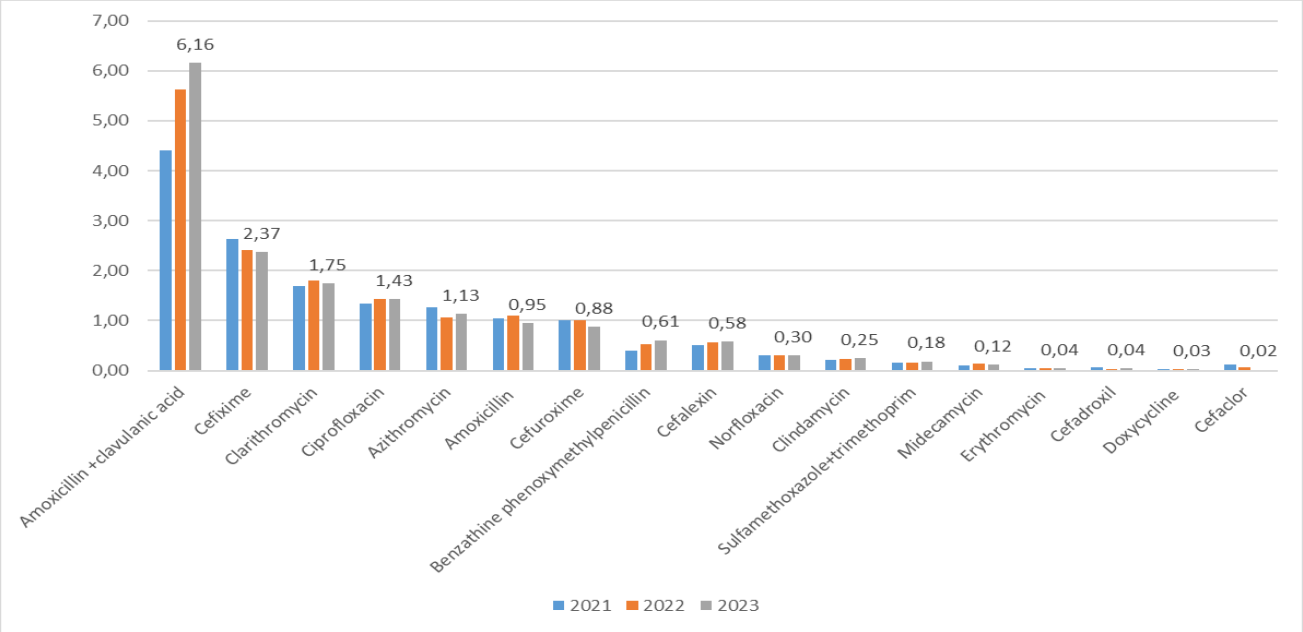
АТЦ	Генеричко име	Број на рецепти 2021	Број на рецепти 2022	Број на рецепти 2023
Антибиотици				
J01AA02	Doxycycline	2.342	2.356	1.970
J01CA04	Amoxicillin	121.822	136.702	129.540
J01CE10	Benzathine phenoxymethylpenicillin	29.452	43.235	51.853
J01CR02	Amoxicillin +clavulanic acid	466.371	608.508	644.135
J01DB01	Cefalexin	98.119	113.610	116.702
J01DB05	Cefadroxil	16.385	3.995	8.455
J01DC02	Cefuroxime	78.708	77.317	74.572
J01DC04	Cefaclor	27.328	13.277	1.401
J01DD08	Cefixime	181.273	174.633	174.050
J01EE01	Sulfamethoxazole+ trimethoprim	23.007	26.593	29.164
J01EE03	Sulfametrole+ trimethoprim	0	0	0
J01FA01	Erythromycin	3.831	3.804	3.815
J01FA03	Midecamycin	14.502	19.317	16.062
J01FA09	Clarithromycin	93.215	104.765	103.717
J01FA10	Azithromycin	178.310	156.282	167.741
J01FF01	Clindamycin	36.073	38.796	42.054
J01MA02	Ciprofloxacin	170.142	186.328	186.434
J01MA03	Pefloxacin	378	19	3
J01MA06	Norfloxacin	20.453	20.634	20.194
J01MB04	Pipemidic acid	0	0	
	Вкупно антибиотици	1.561.711	1.730.171	1.771.862
			111%	102%
Анксиолитици				
N05BA01	Diazepam	1.380.405	1.352.396	1.345.509
N05BA08	Bromazepam	395.466	381.443	379.312
N05BA12	Alprazolam	650.715	647.877	662.373
	Вкупно анксиолитици	2.426.586	2.381.716	2.387.194
		105,6%	98,2%	100,2%

Од Табелата 11 може да се види дека во 2023 година има зголемување на вкупниот број на реализирани рецепти за лековите од групата на антибиотици и тоа за околу 2% во однос на 2022 година. По број на реализирани рецепти, значително е зголемена потрошувачката на генеричките лекови Amoxicillin + clavulanic acid, Azithromycin и

Benzathine phenoxymethylpenicillin а намалување има кај лекот Cefaclor, Amoxicylin и Midecamycin.

На прво место според бројот на реализирани рецепти се наоѓа лекот со генеричко име Amoxicillin + clavulanic acid, исто така и според бројот на ДДД/1000осигуреници/ден (Графикон 6).

Графикон 6. Потрошувачка на антибиотици по ДДД/1000осигуреници/ден, 2021 – 2023 година

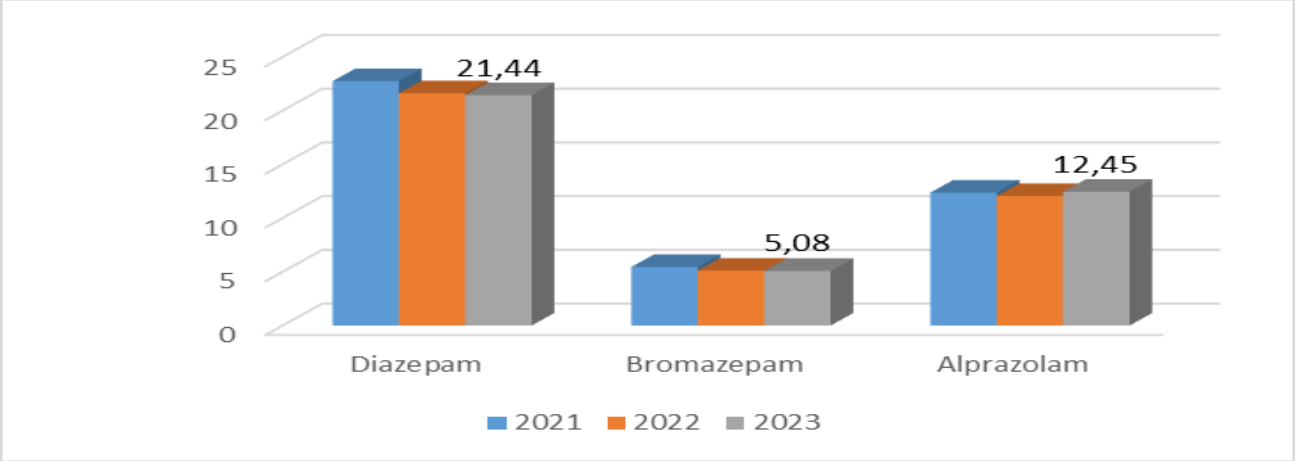

Според податоците за потрошените дневни дефинирани дози на лековите на 1000 осигуреници на ден, има незначително зголемување на потрошувачката кај поголем број на антибиотици а лековите со генеричко име Amoxicillin + clavulanic acid, Benzathine phenoxymethylpenicillin и Azithromycin има видно зголемување. Значително намалување на потрошувачката се забележува за антибиотиците со INN Amoxicylin, Cefuroxime, Clarithromycin и Cefaclor.

Вкупниот број на реализирани рецепти за лековите од групата на анксиолитици во 2023 година бележи мало зголемување во однос на 2022 година за околу 0,2%. Пад на бројот на рецепти има кај генериките Diazepam и Bromazepam, а кај гененриката Alprazolam се бележи зголемување (Табела 11). Исто така, бројот на

ДДД/1000осигуреници/ден е намален кај генериките Diazepam и Bromazepam, а кај геннериката Alprazolam се бележи зголемување (Графикон 7).

Графикон 7. Потрошувачка на анксиолитици, ДДД/1000осигуреници/ден, 2021- 2023 година

Од Табелата 12 може да се забележи дека во 2023 година има зголемување на вкупниот фактуриран износ кај лековите од групата на антибиотици и тоа за приближно 5%, односно околу 13,6 милиони денари повеќе одвоени средства во однос на претходната 2022 година, додека кај анксиолитиците има зголемување на износот за приближно 2%, споредено со 2022 година, односно за оваа група на лекови во 2023 година се одвоени околу 1,1 милион денари повеќе во однос на 2022 година.

Табела 12. Потрошувачка на антибиотици и анксиолитици по вкупен износ за 2021-2023 година

АТЦ	Генеричко име	Вкупен износ 2021	Вкупен износ 2022	Вкупен износ 2023
Антибиотици				
J01AA02	Doxycycline	39.400	40.312	34.458
J01CA04	Amoxicillin	7.776.373	8.615.131	7.773.167
J01CE10	Benzathine phenoxymethylpenicillin	9.925.088	14.307.440	17.347.440
J01CR02	Amoxicillin +clavulanic acid	66.874.467	87.591.018	97.570.747
J01DB01	Cefalexin	10.539.233	12.211.042	12.738.522
J01DB05	Cefadroxil	3.607.393	1.030.680	2.030.687
J01DC02	Cefuroxime	16.586.788	17.052.591	16.880.363
J01DC04	Cefaclor	4.564.492	2.385.885	261.622
J01DD08	Cefixime	121.080.247	89.151.262	89.940.294
J01EE01	Sulfamethoxazole+ trimethoprim	1.322.551	1.541.038	1.706.462
J01EE03	Sulfametrole+ trimethoprim	0	0	0
J01FA01	Erythromycin	631.579	646.070	667.479
J01FA03	Midecamycin	2.562.005	3.436.511	2.754.433
J01FA09	Clarithromycin	21.672.717	24.500.089	23.979.972
J01FA10	Azithromycin	18.781.176	16.471.582	18.107.300
J01FF01	Clindamycin	6.121.952	6.607.490	7.297.889
J01FF02	Lincomycin	0	0	0
J01MA02	Ciprofloxacin	10.029.162	11.037.926	11.243.425
J01MA03	Pefloxacin	80.733	4.058	641
J01MA06	Norfloxacin	2.775.492	2.802.850	2.793.476
J01MB04	Pipemidic acid	0	0	0
	Вкупно антибиотици	304.970.849	299.432.975	313.128.376
		106%	98%	105%
Анксиолитици				
N05BA01	Diazepam	28.347.139	27.727.426	27.984.026
N05BA08	Bromazepam	6.703.440	6.467.155	6.547.114
N05BA12	Alprazolam	15.288.633	15.327.613	16.115.755
	Вкупно анксиолитици	50.339.213	49.522.194	50.646.895
		105%	98%	102%

3. Заклучоци

Врз основа на резултатите од спроведените анализи на достапните податоци за потрошувачката на лекови на рецепт на товар на Фондот за 2023 година, може да се заклучи дека генерално има умерен благ пораст на потрошувачката на лековите на рецепт од Листата на лекови кои се на товар на Фондот, што укажува на добро обезбедување на осигурениците со лекови на рецепт во рамки на моменталната структура на Листата на лекови кои паѓаат на товар на Фондот, како и според пазарните и другите услови во дражавата кои влијаат на потрошувачката на лекови.

- Постои континуиран тренд на зголемување на снабдувањето со лекови на рецепт на осигурениците на ФЗОРСМ. Со зголемувањето на количините на обезбедените лекови и соодветно вкупните износи за лекови на рецепт на товар на ФЗОРСМ бележат значаен пораст во периодот 2015 до 2023 година од околу 20% и 23%

- Во 2023 година на товар на ФЗОМ во аптеките се реализирани 25,3 милиони рецепти, со вкупен износ на товар на Фондот од 2,98 милијарда денари.

- Најпотрошувани лекови во 2023 година на АТК прво ниво се лековите од С групата (лекови кои делуваат на кардиоваскуларниот систем) и тоа по број на реализирани рецепти, по број на ДДД/1000/ден и по износи.

- Најпотрошувани лекови во 2023 година на АТК трето ниво според број на реализирани рецепти се С09А- АЦЕ инхибиторите.

- Во однос на потрошувачката по број на ДДД/1000/ден и издвоени средства на лековите по АТК трето ниво, најмногу се издвоени за лековите од С10А – агенси за модификација на липиди.

- Најкористен лек на АТК петто ниво во 2023 година според бројот на реализирани рецепти, е лекот Metformin со вкупно 1,88 милиони реализирани рецепти, што претставува околу 7,42 % од вкупно реализирани рецепти.

- Според ДДД/1000/ден во 2023 година, според АТК петто ниво најкористен е лекот Rosuvastatin со околу 73,52 ДДД/1000 осигуреници/ден.

- Според АТК петто ниво, најмногу средства се издвоени за генеричкиот лек Rosuvastatin со вкупно 199,5 милиони денари.

- Најголема потрошувачка има преку аптеките на територија на ПС Скопје (град Скопје и околината) каде се реализирани вкупно 7.853.624 рецепти (околу 31%) во вкупен износ 959.473.713 денари (околу 32,2%).

- На ниво на РМ во 2023 година просечно се реализирани околу 13,66 рецепти по осигуреник.

- Најмногу рецепти по подрачни служби по осигуреник се реализирани во Подрачните служби Берово и Гевгелија со просечно околу 22,2 односно 20,4 рецепти по осигуреник.

- На државно ниво, во 2023 година за лекови на рецепт просечно Фондот платил по 1.606,33 денари по осигуреник.

- Најмногу средства по осигуреник за лекови на рецепт се издвоени во Подрачните служби Берово - со околу 2.311 денари и Гевгелија - со 2.119денари.

- Бројот реализирани рецепти за лековите од групата антибиотици во 2023 година е зголемен за 2% во однос на предходната 2022 година, додека потрошувачката на анксиолитици по број на реализирани рецепти е зголемен незначително за 0,2% во однос на предходната 2022 година.

- Од анализата на потрошувачката по ДДД, најмногу единици се издадени за антибиотикот Amoxicillin + clavulanic acid со вкупно 6,16 ДДД единици. Од групата на анксиолитици најпотрошуван е лекот со генеричко име Diazepam кој има потрошувачка од 21,44 ДДД единици на 1000 осигуреници на ден.

- Вкупниот издвоен износ за лековите од групата антибиотици и анксиолитици во 2023 година е зголемен за околу 5% и 2% во однос на предходната 2022 година.

Сектор за фармација